

PTT:n metsäalan ennuste syksy 2023

Metsäteollisuus sopeutuu hiipuvaan kysyntään – Hakkuut ja puukauppa notkahtavat

Suomen metsäteollisuus sopeutuu tänä vuonna kysynnän reippaaseen hiipumiseen. Heikko kysyntä on laskenut etenkin paperin ja kartongin tuotantoa ja vientiä, eikä loppuvuosi tuo merkittävää muutosta tilanteeseen. Sellun vienti ylittää hieman viime vuotta korkeammalle siksiksi, että vientiin päätyvä aiempaa suurempi osuus tuotannosta. Rakentamisen liki maailmanlaajuinen lasku vähentää sahatavaran kysyntää voimakkaasti. Heikko kysyntä pakottaa kuluvana syksynä ja talvena sahat lomautuksiin, joiden vetämänä tuotanto vähenee voimakkaasti. Puunkäyttö laskee metsäteollisuuden tuotannon supistuessa, mikä vähentää kotimaisen puun tarvetta. Puumarkkinoihin tuotannon lasku heijastuu hakkuiden ja kauppojen hiipumisena, mikä vähentää koko vuoden korjuu- ja kauppamääriä. Puunhintojen nousu on taittunut, mutta kuitupuun hinta pysyy selvästi menneitä vuosia korkeammalla. Ensi vuonna metsäsektorin kehitys kääntyy varovaiseen nousuun.

Vientimarkkinat				Puumarkkinat		
		2023e	2024e		2023e	2024e
Paperi	määrä	-9 %	6 %	Metsäteollisuuden puun käyttö	-5 %	4 %
	hintaa	-4 %	3 %			
Kartonki	määrä	-13 %	7 %	Markkinahakkuut	-6 %	1 %
	hintaa	-3 %	2 %			
Massa ¹	määrä	8 %	10 %	Yksityismetsien puukaupat Puun nimellishinta ²	-6 %	2 %
	hintaa	-14 %	4 %			
Sahatavara	määrä	-9 %	-1 %	tukki	6 %	-2 %
	hintaa	-25 %	2 %	kuitu	27 %	4 %
Vaneri	määrä	-15 %	-2 %	Bruttokantorahatulot yksityismetsistä	-1 %	1 %
	hintaa	11 %	-4 %			

¹pääosin sellua

²pystykaupat, vuotuinen keskihinta

Maailmantalous alavireinen

Maailmantalouden kasvunäkymät ovat heikentyneet Kiinan odotettua vaisumman talouskehityksen seurauksena. Kiina avautui koronarajoituksista alkuvuonna, mutta juhlat jäivät lyhyiksi talouskasvun hidastuttua jo ensimmäisen vuosipuolikkaan lopulla. Heikon kasvun taustalla ovat sekä rakenteelliset tekijät että heikentynyt suhdannetilanne.

Euroopan alakulo on lisääntynyt sen suurimman talouden Saksan vajottua taantumaan. Vaikka energiakriisi on jo pitkälti selätetty, Saksan talouskehitys on jatkunut tänä vuonna odotuksia vaisumpana inflaation ja korkojen kurimuksessa. Rakentaminen on ongelmissa Saksassa, kuten monissa muissakin maissa.

Euroalueen pohjainflaatio eli ruuan ja energian inflaatiosta putsattu kuluttajahintojen muutos on osoittautunut sitkeäksi. Euroalueen talouksien vaatimattomasta kasvusta huolimatta Euroopan keskuspankin odotetaan ylläpitävän korkeaa korkotasoa pitkälle ensi vuoteen. Pohjainflaation

Julkivapaa 10.10. KLO 10.00

hiipuminen ja sen myötä syntyvät koronlaskuodotukset näkyvät markkinakoroissa kunnolla vasta ensi vuoden jälkimmäisellä puoliskolla.

Yhdysvalloissa talous kasvaa kohtuullisesti investointien kasvun ja matalan työttömyyden tuella. Yhdysvaltojen keskuspankin korkopolitiikka ei kuitenkaan merkittävästi eroa Euroopasta. Euron kurssissa suhteessa dollariin ei ennusteta suuria muutoksia, joten sillä ei ole merkittävää vaikutusta Suomen viennin kannalta.

Ennusteessa oletetaan, ettei Venäjän hyökkäyssodassa Ukrainaan tapahdu merkittäviä muutoksia ennustekauden aikana.

Metsäteollisuuden viennin arvo laskee voimakkaasti

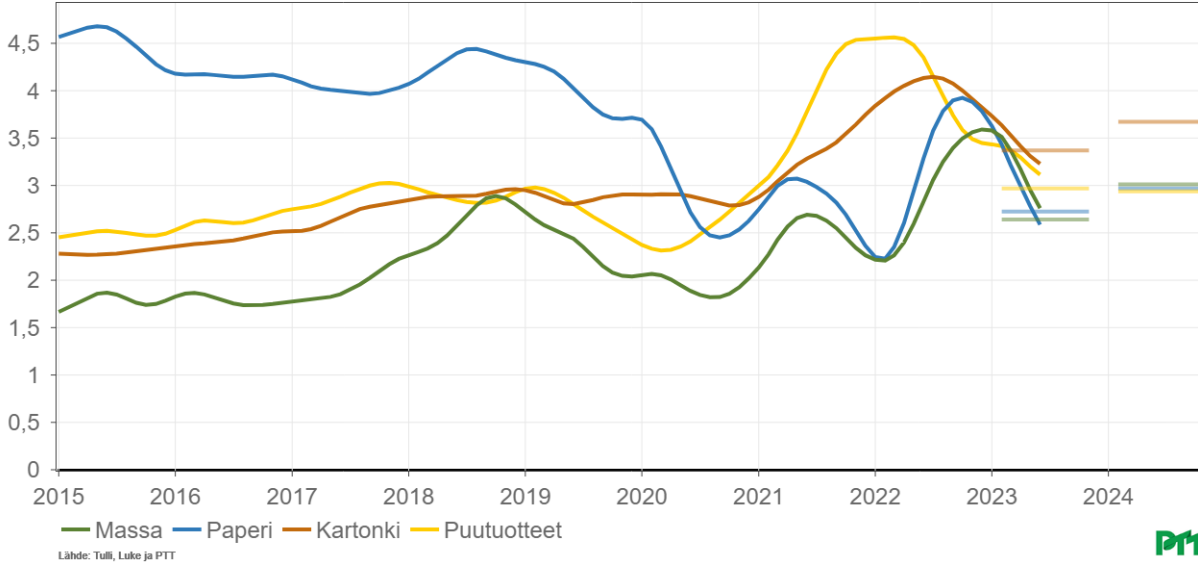
Kuluvana vuonna metsäteollisuus sopeutuu reippaasti vähentyneeseen kysyntään. Sen seurauksena lopputuotteiden hinnat ovat laskeneet edellisvuodesta, mikä puolestaan on heikentänyt yhtiöiden kannattavuutta. Metsäteollisuuden tuotantokustannuksia ovat nostaneet viime vuodesta kohonneet puun hinnat ja palkat, mutta niitä on toisaalta vähentänyt sähkön hinnan lasku. Sähkön hinnan lasku on samalla vähentänyt metsäteollisuuskonsernien sähkönmyynnistä saamia tuloja. Puun ja metsäteollisuustuotteiden tuonnin päättyminen Venäjältä vaikuttaa edelleen Euroopan metsäteollisuuteen ja tuotemarkkinoihin. Euroopan tuonnin päättyttyä venäläiset metsäteollisuusyritykset ovat lisänneet vientiään muille markkina-alueille ja kiristäneet kilpailua niillä.

Vähentynyt kysyntä on lomautusten lisäksi johtanut Suomessa ja muualla Euroopassa jo tehtaiden tai tuotantolinjojen sulkemiseen. Sulkemisia voi olla lisää edessä loppuvuonna ja ensi vuonna. Ensi vuonna kemiallisen metsäteollisuuden tuotteiden kysyntä palautuu hieman, mutta puutuoteollisuudella on edessä toinen heikon kysynnän vuosi.

Metsäteollisuustuotteiden viennin yhteenlaskettu nimellinen arvo laskee tänä vuonna 16 prosenttia viime vuodesta. Kaikkien päätuotteiden viennin arvo laskee, mutta suurin lasku nähdään puutuotteiden ja kartongin arvossa. Massan viennin arvo selviää pienimmällä laskulla. Puutuotteiden viennin arvon väheneminen johtuu pääasiassa korkean keskihinnan vertailuvuodesta, mutta myös viennin reippaasta laskusta. Kartongin viennin arvon väheneminen johtuu ennen kaikkea viennin määrän laskusta. Ensi vuonna metsäteollisuuden viennin nimellinen arvo kohoaa jälleen.

Metsäteollisuuden viennin arvo

Mrd. euroa, trendi vuositasolle korotettuna

Paperien ehdinko tasaantumassa

Kulutuksen heikkeneminen ja viime vuonna korkeaksi kohonneet papereiden hinnat ovat laskeneet graafisten papereiden kysyntää Euroopassa selvästi. Euro-Graphin tilastojen mukaan tammi-heinäkuun kysyntä oli yli neljänneksen viime vuotta alempana. Eri paperilaaduista tilanne on hankalin päällystetyllä hienopaperilla, jonka kysyntä samalla aikavälillä oli peräti 39 prosenttia viime vuotta alempana. Päällystämättömissä aikakauslehti- ja hienopapereissa paperikoneita on jo suljettu (mm. Anjala), jotta tarjonta sopeutuisi lähemmäs alhaisempaa kysyntää. Sen sijaan päällystetyissä papereissa vastaavia tuotannon sulkemisia ei ole vielä nähty. Suomen paperin viennistä n. 60 prosenttia on päällystettyjä aikakauslehti- ja hienopapereita.

Vähäisen kysynnän myötä paperikoneiden käyttöasteet ovat olleet alhaisia ja ensimmäisen vuosipuoliskon vienti olikin vain vajaan kymmenyksen viime vuotta korkeammalla. Tämä on yllättävän alhainen lukema ottaen huomioon työnseisauksen, joka jäädettiin UPM:n paperintuotannon tammikuusta huhtikuulle 2022. Tunnelmat paperimarkkinoilla ovat tällä hetkellä odottavat: paperivarastot ovat pienentyneet ja markkinaosapuolet odottavat kysynnän laskun olevan tasaantumassa. Suomessa toisen vuosipuoliskon paperin tuotanto ja vienti ei merkittävästi alkuvuodesta parane ja siksi kokonaisvientii jää viime vuotta alhaisemmaksi. Sen sijaan ensi vuodelle on odotettavissa hienoista kysynnän virkistymistä.

Papereiden markkinahinnat Euroopassa ovat kehittyneet viime kuukausina melko tasaisesti ja loppuvuodelle ennakoitua samankaltaista kehitystä. Koko vuoden keskimääräinen vientihinta painuu siten hieman viime vuotta alhaisemmaksi.

Kartonkien vienti laskenut selvästi

Kartonkien kysyntä on kääntynyt selvään laskuun ensimmäisen kerran sitten koronan rajoitustoimien aiheuttaman nousun. Kotitaloudet ovat lisänneet palveluiden osuutta kulutuksestaan tavaroiden kustannuksella. Samanaikaisesti korkea inflaatio ja talouden

Julktivapaa 10.10. KLO 10.00

epävarmuudet pienentävät kulutusta, esimerkiksi Suomessa kotitalouksien valmisruokien kulutuksen kasvu oli viime vuonna pienintä kymmeneen vuoteen. Samoista syistä verkkokaupan myyntiä kuvaavat verkkokauppaindeksit ovat olleet laskussa.

Sekä sisä- että ulkopakkauksetonkien kysyntä Euroopassa on ollut heikkoa ja kartonkikoneiden käyttöasteet ovat laskeneet selvästi viime vuodesta. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla kartonkien vienti oli viidenneksen viime vuotta alhaisempaa, laskua nähtiin kaikissa eri kartonkilaaduissa. Ruotsin vientitilastojen mukaan esimerkiksi päällystettyjen kartonkilaatujen vienti on vähentynyt selvästi Suomen lukuja vähemmän, joten ruotsalainen tuotanto näyttää tällä hetkellä hyötyvän heikosta kruunusta.

Kysynnän ei odoteta juuri elpävän loppuvuoden aikana ja tuotannon rajoitukset tulevat jatkumaan. Etenkin sisäpakkauksetonkien tilanne on tällä hetkellä haastava. Loppuvuodesta kartongin tuotantokapasiteetti kasvaa kuitenkin hienoisesti Kemissä ja Kuopiossa. Kysynnän ennakoidaan kääntyvän maltilliseen kasvuun vasta vuoden 2024 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Heikon kysynnän vuoksi keskimääräinen vientihinta laskee vielä loppuvuoden aikana. Ensi vuodelle voidaan odottaa hienoista hintojen nousua.

Aiempaa suurempi osuus sellun tuotannosta päätynyt vientiin

Markkinasellun kysyntä on laskenut lopputuotteiden vähentyneen kulutuksen takia. Samaan aikaan etenkin lyhytkuituisen lehtisellun tarjonta on kasvanut uusien tuotantokapasiteettien käynnistymisten johdosta. Selluvarastot Euroopan satamissa lähtivät nousuun vuoden alussa ja saavuttivat kesään mennessä poikkeuksellisen korkean tason. Samaan aikaan sekä pitkä- että lyhytkuituisen sellun markkinahinnat Euroopassa ovat laskeneet selvästi, joskin lyhytkuituisen markkinasellun hinnan lasku on ollut pitkäkuituista suurempaa. Hintakehityksessä mielenkiintoista onkin kahden sellulaadun hintaero, joka on venähtänyt poikkeuksellisen leveäksi. Kiinan osuus viennistä on alkuvuoden aikana kasvanut, joten Kiinan talouden kysymysmerkeistä huolimatta kysyntää on ollut. Kiinassa myös molempien markkinasellujen hinnat ovat olleet loivassa nousussa.

Suomen sellun vienti on ensimmäisen vuosipuoliskon aikana ollut reilun neljänneksen viime vuotta korkeammalla, jolloin vientiä rajoitti alkuvuoden työnseisaus. Sellun tuotanto on sen sijaan ollut vain 13 prosenttia viime vuotta suurempaa. Aiempaa suurempi osuus sellun tuotannosta ohjautuu siis vientiin. Tärkein syy tämän taustalla on paperi- ja kartonkikoneiden matalat käyttöasteet. Loppuvuoden aikana tuotantoa ja vientiä alentaa Sunilan sellutehtaan sulkeutuminen (kapasiteetti 375 000 tonnia valkaistua havusellua vuodessa), jonka tuotanto on seissyt toukokuusta lähtien. Toisaalta tuotantoa ja vientiä kasvattaa vuoden viimeisinä kuukausina Metsä Groupin syyskuussa käynnistynyt Kemin biotuotetehdas. Pääosin tuotannon ylösajo näkyy tilastoissa kuitenkin ensi vuonna.

Sellun kysynnän suhteen tunnelmat ovat odottavat. Sellun satamavarastot Euroopassa ovat viimeisimmässä tilastoissa lähteneet hienoiseen laskuun, joskin Kiinassa varastotasot ovat nousussa. Elokuusta lähtien molempien sellulaatujen Euroopan markkinahinnat ovat olleet vakaita. Myös keskimääräisen vientihinnan voi olettaa kehittyvän melko tasaisesti loppuvuoden ajan. Pitkäkuituisen havusellun hintakäännö on näkyvässä, mutta sitä pidättelee aiempaa suhteellisesti edullisempi lyhytkuituinen lehtisellu.

Sahatavaran tuotannon lasku kiihtyy loppuvuotta kohti

Julkivapaa 10.10. KLO 10.00

Rakentamisen vähentyminen liki ympäri maailman on laskenut sahatavaran kysyntää, minkä seurauksena sahatavaran vienti vähenee tulevina vuosina kymmenen prosenttia. Erityisen reippaasti rakentaminen vähentyy kotimaassa, jossa rakentaminen suorastaan romahtaa (ks. PTT:n kansantalouden ennuste). Heikon kysynnän takia merkittävä osa Suomessa sijaitsevista sahoista joutuu sopeuttamaan tuotantoaan lomautuksien kuluvaan syksyyn ja talveen. Lomautusten kesto sanelee sahan tilauskirja, josta riippuen lomautukset voivat kestää pahimmillaan useamman viikon. Tänä vuonna Suomen sahatavaran tuotanto supistuu kymmenen prosenttia. Tuotannon vähenemisestä suurin osa ajoittuu jälkimmäiselle vuosipuoliskolle.

Suomen sahatavaran tuotantokapasiteetti on investoitu runsaasti viime vuosina, ja kapasiteetti kasvaa lisää tänä ja ensi vuonna. Investoineet yritykset tulevat mahdollisuuksien mukaan keskittämään tuotantoaan tuliterille tuotantolinjoilleen. Sahojen sulkemiset eivät myöskään ole poissuljettuja, kuten MM Kotkamillsin harkinta Kotkan sahan sulkemisesta osoittaa. Erittäin heikko kysyntä vaikuttaa jo sahojen liiketulokseen, mutta yleisesti sahojen taloudellinen kestävyys on edelleen huippusuhdanteen jäljiltä hyvä.

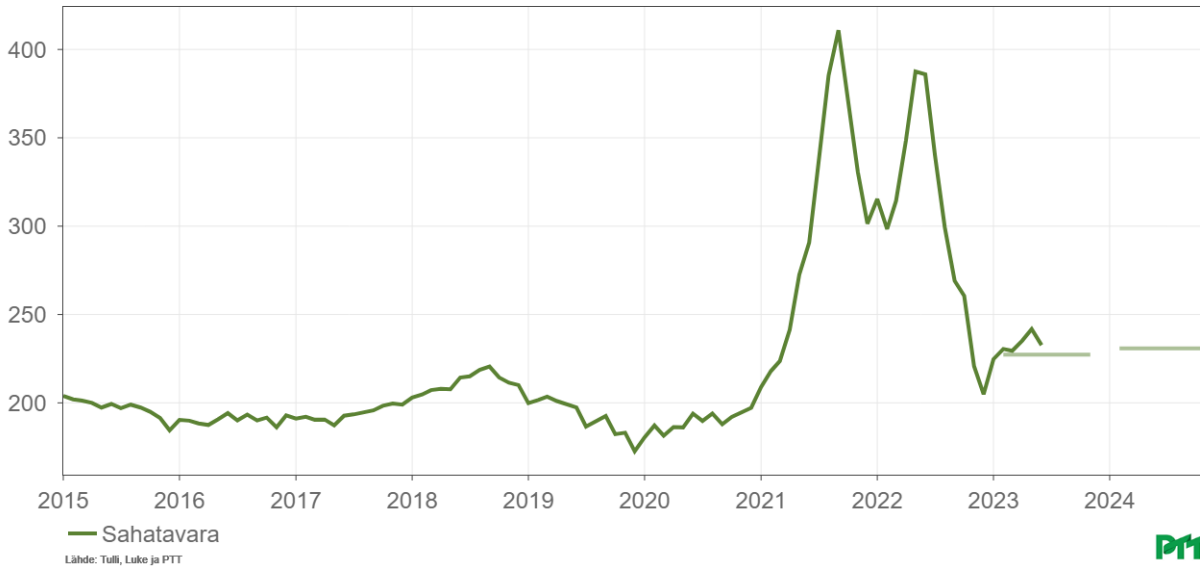
Pääasiassa korkojen nousun takia rakennusaloitukset ovat vähentyneet edellisvuodesta liki kaikilla suomalaisten sahojen tärkeillä markkina-alueilla. Erityisen nopeaa vähenemistä on ollut Euroopassa ja varsinkin Saksassa. Kiinassa kiinteistösektorin ongelmat jatkuvat, eikä nopeaa käännettä parempaan tulla näkemään. Japanissa rakennusaloitukset ovat niin ikään vähentyneet jyrkästi. USA:ssa rakennusaloitukset ovat vähentyneet korona-ajan huipusta, mutta ovat edelleen koronaa edeltäneissä lukemissa. Egyptin talouden ongelmat, joista akuuteimpana rivakka inflaatio, heijastuvat rakentamiseen.

Kotimaassa ja muualla Euroopassa Venäjän poissaolo tasapainottaa markkinatilannetta, vaikka kysyntä laskeekin. Sen sijaan venäläisen sahatavaran vienti kiristää kilpailua suomalaisille sahoille tärkeillä Aasian, Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän markkinoilla. USA:n kohtalaisen vilkkaana säilynyt rakentaminen ylläpitää sahatavaran kysyntää. Eurooppalaisten tuottajien, kuten Saksan ja Ruotsin, asemia USA:n markkinoilla parantaa Kanadan tuotannon laskun jatkuminen. Ruotsalaiset sahat hyötyvät lisäksi Ruotsin kruunun heikosta kurssista. Eurooppalaisten sahojen parantunut asema USA:n markkinoilla vähentää tarjontaa Euroopan markkinoilla.

Sahatavaran huippusuhdanne, jonka aikana sahatavaran vientihinnat nousivat raketinomaisesti, tuli viime vuonna tiensä päähän. Sen seurauksena sahatavaran keskimääräinen vuotuinen vientihinta laskee tulevina vuosina 25 prosenttia edellisvuodesta. Ensi vuonna kysyntä jatkuu heikkona. Kuitenkin yleisen kustannusten nousun vanavedessä sahatavaran vientihinta nousee varovaisesti.

Sahatavaran vientihinta

€/m³

Vanerin tuotanto laskee tänä vuonna reippaasti

Suomen vanerin vienti vähenee kuluvana vuonna 15 prosenttia ja tuotanto 14 prosenttia. Vanerin tuotanto vähenee hieman vientiä vähemmän, sillä viime vuonna päättynyt vanerin tuonti Venäjältä lieventää kotimaisen vanerin kulutuksen laskua.

Vanerin keskimääräinen vuotuinen vientihinta nousee kuluvana vuonna 11 prosenttia. Lehtivanerin vuotuinen vientihinta nousee kuluvana vuonna moninkertaisesti havuvaneria enemmän, sillä koivuvanerista on Venäjän tuonnin poissaolon takia huutava pula ympäri Euroopan. Koivuvanerin asemaa ylläpitää se, ettei sitä ole helppo korvata vaativissa käyttötarkoituksissa, kuten LNG-laivoissa. Tästä huolimatta koivuvanerin vienti vähenee edelleen tänä vuonna, koska tuotantoa rajoittaa koivutukin saatavuus. Havuvanerin kysyntä heikkenee rakennusaloitusten vähenemisen seurauksena, mikä vähentää sen vientiä ja kääntää sen keskimääräisen vientihinnan laskuun. Tämän vuoden ensimmäisen vuosipuoliskon tapaan vanerinvalmistajat voivat joutua turvautumaan lomautuksiin myös kuluvalla jälkimmäisellä vuosipuoliskolla.

Metsäteollisuuden tuotanto

	Paperi milj. t.	Massa milj. t.	Kartonki milj. t.	Sahatavara milj.m ³	Vaneri milj.m ³
2019	6,0	11,6	3,7	11,4	1,1
2020	4,5	10,5	3,7	10,9	1,0
2021	4,4	11,0	4,2	11,9	1,1
2022	3,1	9,4	4,2	11,2	1,1
	%	%	%	%	%
2023e	-9 %	-3 %	-13 %	-10 %	-14 %
2024e	6 %	8 %	7 %	-2 %	-2 %

Lähde: Metsäteollisuus ry, PTT:n ennuste (e)

Lopputuotemarkkinoiden kysynnän lasku vähentää puunkäyttöä

Julktivapaa 10.10. KLO 10.00

Puumarkkinoilla alkuvuosi oli poikkeuksellisen vilkas, eikä lopputuotemarkkinoiden hiipunut kysyntä näyttänyt vaikuttavan kauppamäärien tai hintojen kehitykseen. Kesään tultaessa laskusuhdanne alkoi heijastua myös puukauppaan. Huomioiden tuonnin hitaan elpymisen ja metsäteollisuuden tuotantokapasiteetin kasvun sekä viime vuonna kymmenyksellä vähentyneen puunkäytön, kotimaiselle puulle odotettiin vielä keväällä olevan edellisvuotta enemmän kysyntää.

Kuluvan vuoden tammi-heinäkuussa raakapuun tuonti on kasvanut 14 prosentilla verrattuna viime vuoden alkupuoliskoon. Määrällisesti nousua oli liki puolen miljoonan kuutiometrin verran. Suhteessa edellisen viiden vuoden keskiarvoon puun kokonaistuonti oli kuitenkin lähes 50 prosenttia pienempi. Puuntuonti on tänä vuonna noussut odotetusti Ruotsista, josta tuonti on yli kolminkertaistunut edellisvuoden tammi-heinäkuuhun verrattuna. Tämä oli seurausta ensisijaisesti kasvaneesta mäntykuitupuun tuonnista. Kuitenkin määrällisesti merkittävin lisäys on tullut Baltiasta, erityisesti Virosta ja Latviasta, joista eniten tuotu puutavarama oli koivukuitupuuta, joka kattoi runsaat 40 prosenttia puuntuonnista molemmista maista. Alkuvuoden aikana puuta tuotiin Baltiasta lähes kaksinkertainen määrä viime vuoden alkuun verrattuna, mikä tarkoitti noin miljoonan kuutiometrin lisäystä. Tuonnin lisäksi myös vienti on tänä vuonna kasvanut. Raakapuun kokonaisvientä nousi viisi prosenttia viime vuoden tammi-heinäkuusta. Viiden edellisvuoden alkupuoliskon keskiarvoon verrattuna puuvienti oli 16 prosenttia korkeammalla. Suomesta puuta vietiin tämän vuoden tammi-heinäkuun aikana vajaa 1,2 miljoonaa kuutiometriä, josta suurin osa, noin 70 prosenttia, suuntautui Ruotsiin.

Tänä vuonna metsäteollisuuden puunkäytön lasku jatkuu viime vuoden tavoin tuotannon supistuessa viisi prosenttia. Käyttömäärän lasku painottuu selvästi voimakkaammin puutuoteteollisuuteen, jossa pudotusta on lähes kymmenyksen. Ensi vuonna puunkäyttö kasvaa noin neljä prosenttia suunnilleen 64 miljoonaan kuutiometriin, kun tuotanto kasvaa massateollisuudessa.

Korjuumäärät laskevat yksityismetsissä

Kotimaan puunkorjuun määrä laskee tämän vuoden tammi-elokuussa viisi prosenttia vuoden takaisesta. Merkittävin lasku oli yksityismetsien pystykauppahakkuissa, jotka vähenivät lähes kahdeksalla prosentilla eli reilulla kahdella miljoonalla kuutiometrillä edellisvuoden tammi-elokuuhun verrattuna. Yhtiöiden ja Metsähallituksen yhteenlaskettu hakkuumäärä kasvoi puolestaan kuusi prosenttia. Selkein nousu korjuumäärissä nähtiin mäntykuidussa, jota hakattiin kolme prosenttia vuoden takaista enemmän. Suurin lasku kohdistui kuusitukkiin, jonka korjuumäärä aleni tammi-elokuun aikana 15 prosentilla. Myös lehtitukin ja -kuidun korjuumäärät olivat noin kymmenyksen alempana.

Tänä vuonna hakkuut vähentyvät selvästi yksityismetsissä ja teollisuuspuun kokonaishakkuumäärä laskee viime vuoteen verrattuna kuusi prosenttia noin 60 miljoonaan kuutiometriin. Kotimaista puunkorjuun tarvetta vähentävät metsäteollisuuden puunkäytön lasku sekä tuonnin lisääntyminen. Ensi vuonna markkinahakkuiden määrä kasvaa noin prosentilla kuitupuun tarpeen noustessa.

Puumarkkinoilla kaupankäynnin hidastuminen vähentää ostomääriä tänä vuonna

Puukauppa kävi alkuvuonna erittäin vilkkaana, mikä näkyi sekä tukki- että kuitupuun kauppamäärissä. Pystykauppojen kokonaismäärä oli vielä toukokuussa 75 prosenttia viime vuoden, ja kolmanneksen edellisen viiden vuoden tammi-toukokuun keskiarvoa edellä.

Kesällä puumarkkinoilla meno kuitenkin rauhoittui ja kauppoja on solmittu kesäkuusta alkaen verkkaisemmin. Tämän vuoden tammi-elokuun pystykauppamäärä oli vajaan viidenneksen viimevuotista edellä. Nousu painottui etenkin mäntyyn ja koivukuitupuuhun. Mäntytukista ja

Julkivapaa 10.10. KLO 10.00

koivukuidusta pystykauppoja tehtiin neljänneksen ja mäntykuidusta reilu viidenneksen enemmän kuin viime vuoden tammi-elokuussa. Hankintakaupoissa muutos viime vuoteen on ollut maltillisempi, ja kokonaiskauppamäärä on kasvanut kuudella prosentilla. Puukaupat ovat kohdistuneet selvästi viime vuotta enemmän harvennusleimikoille, joilla tukin ja kuidun yhteenlaskettu pystykauppojen määrä kasvoi yli neljänneksellä, kun uudistusleimikoilla lisäystä oli noin 15 prosenttia. Myyntimäärät ovat nousseet suhteellisesti eniten Lapissa, jossa mäntytukkia myytiin pystykaupoissa reilu 90 prosenttia ja mäntykuitua hieman alle 80 prosenttia enemmän kuin viime vuoden tammi-elokuussa.

MTK:n Metsätutka -kyselyn mukaan yksityismetsänomistajien puunmyyntiaikomukset tämän vuoden lopulla ovat alhaisimmillaan kymmeneen vuoteen. Ensi vuonna varmasti tai luultavasti myyvien osuus on viiden viimeisen vuoden tasolla, keskimäärin vajaa kolmasosa.

Tänä vuonna pystykauppojen kokonaismäärä tulee laskemaan viime vuodesta kuusi prosenttia ostomäärien pysytellessä loppuvuoden ajan selvästi vuodentakaisia lukemia alhaisempina. Taustalla on puun hiipunut kysyntä laskusuhdanteessa. Tukkipuun pystykauppamäärä laskee noin kymmenyksellä, kun kuitupuun kauppamäärät pysyvät suunnilleen viime vuoden tasolla ja laskevat noin prosentilla. Kuitupuun markkinoita kannattelee moni tekijä: kapasiteetti kasvaa massateollisuudessa, kuitupuun tuontimäärä on totuttua alempi, sahojen tuotannonlasku vähentää sahakkeen saatavuutta ja energiateollisuus käyttää tarvittaessa myös kuitupuuta raaka-aineenaan.

Ensi vuonna puun tarve lisääntyy käyttömäärien kasvaessa massateollisuudessa. Tukkipuun pystykauppoihin vaikuttaa sahatavaramarkkinoiden laskusuhdanne vähentäen tukin ostomääriä muutamalla prosentilla. Lisätarve kohdistuu kuitupuuhun, minkä seurauksena pystykauppojen kokonaismäärä kasvaa parilla prosentilla.

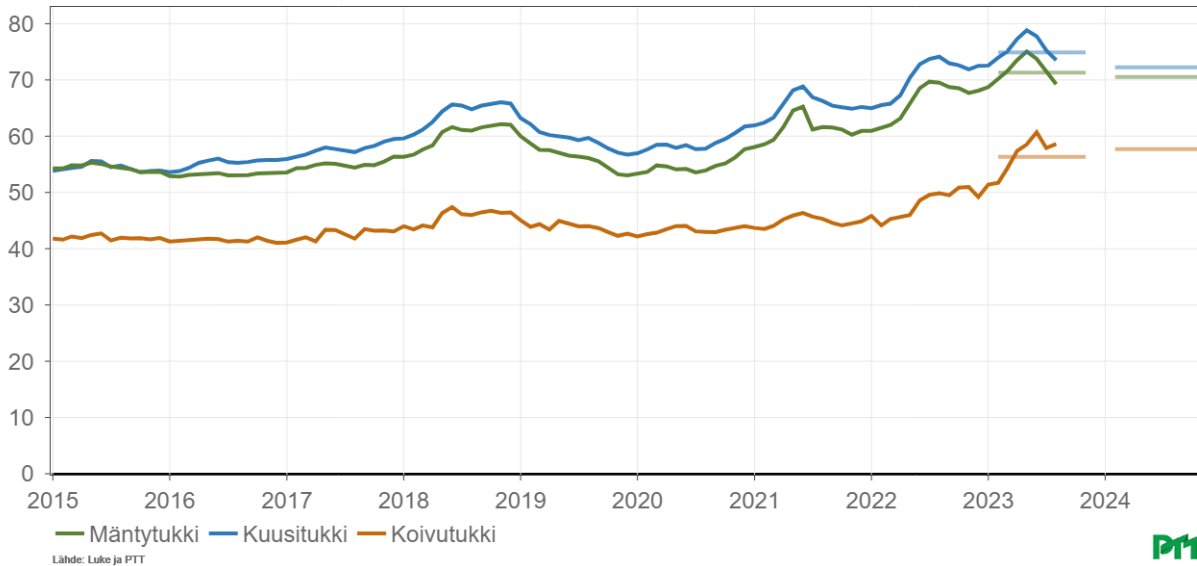
Kuitupuun hinta nousee tänä ja ensi vuonna

Puutavaralajien hinnat ovat kauppamäärien tapaan laskeneet talvesta kevääseen asti jatkuneen hinnannousun jälkeen. Kuitenkin nimelliset keskikantohinnat olivat selvästi viimevuotista korkeammalla. Myyntimäärillä painotettuna kuluvan vuoden tammi-elokuussa kuitupuun pystykauppojen keskihinnat kohosivat tuntuvasti, noin kolmanneksella vuodentakaiseen verrattuna. Voimakkainta oli hintakehitys koivukuidulla, josta on maksettu noin 40 prosenttia enemmän kuin keskimäärin viime vuoden tammi-elokuussa. Tukkien hinnoissa muutokset olivat maltillisempia. Havutukin keskihinnat kasvoivat alle kymmenyksellä, mutta koivutukin keskihinta oli viidenneksen viimevuotista korkeammalla. Koivutukkia lukuun ottamatta tukki- ja kuitupuun keskimääräisten pystyhintojen nousu oli suurempi harvennusleimikoilla. Hankintakaupoissa keskihinnan muutos on ollut samansuuntainen pystykauppojen kanssa. Kuitupuun nimelliset hankintahinnat nousivat vajaan kolmanneksen, koivutukin reilu neljänneksen ja havutukin hieman yli kymmenyksen. Metsätutkan mukaan metsänomistajien odotukset puun hintakehityksestä ovat maltilliset, lähes 60 prosenttia odottaa tukin hinnan laskevan seuraavan 12 kuukauden aikana. Sen sijaan odotukset kuitupuun hinnasta eriytyivät.

Tukkipuun reaalihintaa pysyy tänä vuonna ennallaan viime vuoteen verrattuna vuotuisen keskihinnan nousun ollessa suunnilleen PTT:n ennustaman inflaation tasolla noin kuudessa prosentissa. Mäntytukin hintakehitys seuraa inflaatiota, mutta kuusitukin keskihinta nousee hieman inflaatiota vähemmän. Sen sijaan koivutukin vähäinen tarjonta pitää sen hintakehityksen selvästi havutukkia korkeampana. Ensi vuonna tukkipuun hinta laskee noin kaksi prosenttia sahatavaramarkkinan heikon kysynnän jatkuessa, joten reaalihintan muutos alaspäin on hieman jyrkempi.

Tukkipuun kantohinnat

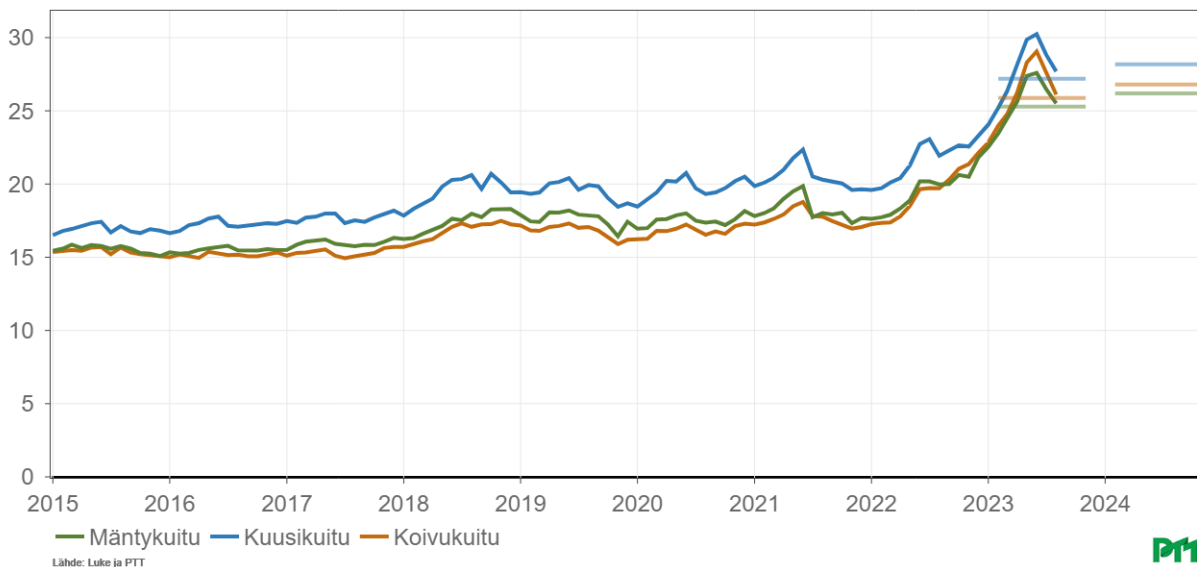
euroa / m3

Tänä vuonna kuitupuun vuotuinen keskihinta nousee edellisvuodesta selvästi hinnan kohotessa noin neljänneksellä. Suurin hinnannousu kohdistuu koivukuitupuuhun, jonka tarjonta on tuonnin vähennyttyä laskenut. Ensi vuonna kuitupuun kysyntää lisää puunkäytön kasvu massateollisuudessa, jolloin kuitupuun nimellinen hinta nousee neljä prosenttia.

Kuitupuun kantohinnat

euroa / m3

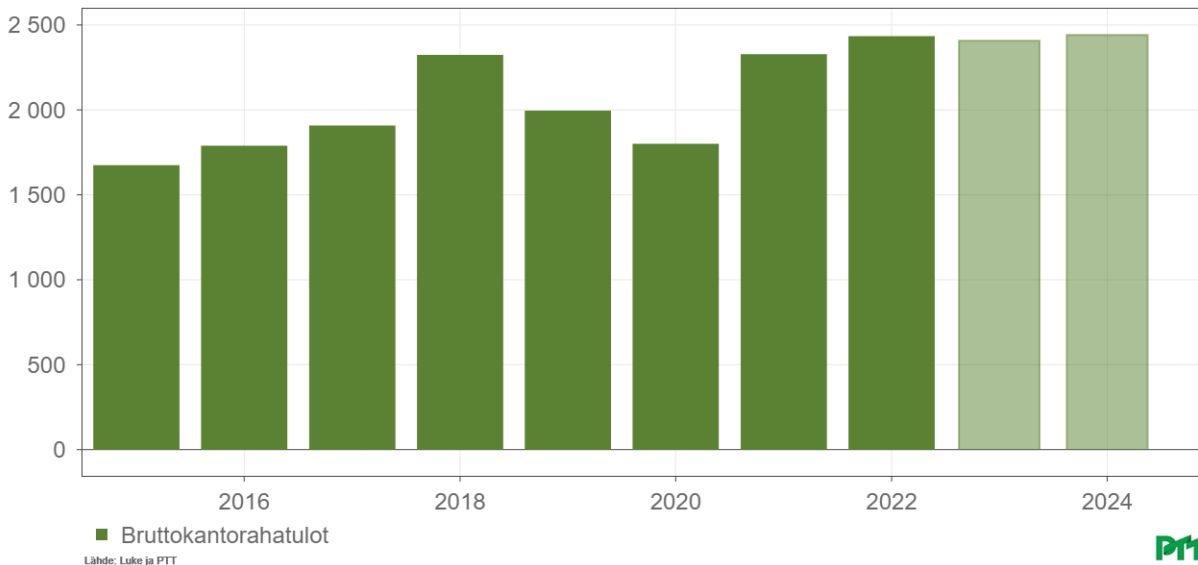

Puutavaramyyntimäärillä painotettujen keskihintojen pohjalta laskettu puun nimellinen vuotuinen keskikantohinta nousee tänä vuonna noin kahdeksan prosenttia. Ensi vuonna keskikantohinta laskee hieman, koska kaupat painottuvat kuitupuuleimikoihin.

Yksityismetsien nimelliset bruttokantorahatulot kasvoivat viime vuonna vajaan neljä prosenttia puun keskihinnan nousun myötä. Tänä vuonna keskihinnan noususta huolimatta yksityismetsien tulot supistuvat prosentin verran laskien noin 2,4 miljardiin euroon korjuumäärien laskun seurauksena. Ensi vuonna kantorahatulojen odotetaan jälleen nousevan hieman yli prosentilla, kun hakkuiden määrä kasvaa kuluvasta vuodesta. Kasvua laskee hakkuiden painottuminen kuitupuuvaltaisiin leimikoihin.

Yksityismetsien bruttokantorahatulot

miljoonaa euroa, nimellinen

Metsähakkeen hinnan nousu tasoittui alkuvuonna

Vaihtoehtoisten polttoaineiden niukka saatavuus, irtautuminen venäläisestä fossiilienergiasta ja metsäteollisuudesta saatavan sivutuotepuun määrän väheneminen kohottivat vuonna 2022 metsähakkeen kulutuksen lämpö- ja voimalaitoksissa yli kymmeneen miljoonaan kuutiometriin.

Metsähakkeen käyttö pysynee edellisvuoden samalla tasolla, koska hakkeen tuonnin väheneminen on kasvattanut kotimaisen metsähakkeen käyttöä. Uusia puuta polttavia laitoksia on myös rakennettu, joten metsähakkeen rooli energiantuotannossa on nyt entistä vahvempi. Kun vuonna 2021 lämpö- ja voimalaitokset käyttivät 1,9 miljoonaa kuutiometriä tuontihaketta, putosi viime vuonna tuontihakkeen energiakäyttö 0,5 miljoonaan kuutiometriin tuonnin Venäjältä päätyttyä. Lisäksi metsäteollisuus joutui korvaamaan aiemmin käyttämänsä tuontihaketta kotimaisella. Nämä tekijät aiheuttivat jatkuvan paineen metsähakkeen hinnan nousulle. Keskimäärin metsähakkeen laitoshinta nousi 11 prosenttia vuosina 2021–2022. Tämän vuoden ensimmäisen ja toisen neljänneksen välillä laitoshinta nousi enää neljä prosenttia, mikä kuvaa hinnannousun tasoittuneen.

Metsähakkeen kysynnän kasvun myötävaikutuksella energiapuun hinta on noussut selvästi. Viime vuonna energiapuun pystykauppahinta kuutiometriltä nousi 14 prosenttia. Sen viimevuotinen hinta oli yli 1,5-kertainen vuosien 2017–2019 keskihintaan verrattuna. Kotimaisen metsähakkeen kysynnän kasvu heijastuu kuitupuun kysyntään, sillä metsäteollisuus sekä lämpö- ja voimalaitokset kilpailevat osittain samasta puusta. Kuluvana vuonna metsäteollisuuden sivutuotepuun käyttö laskee jonkin verran edellisvuodesta, sillä metsäteollisuuden tuotanto vähenee.

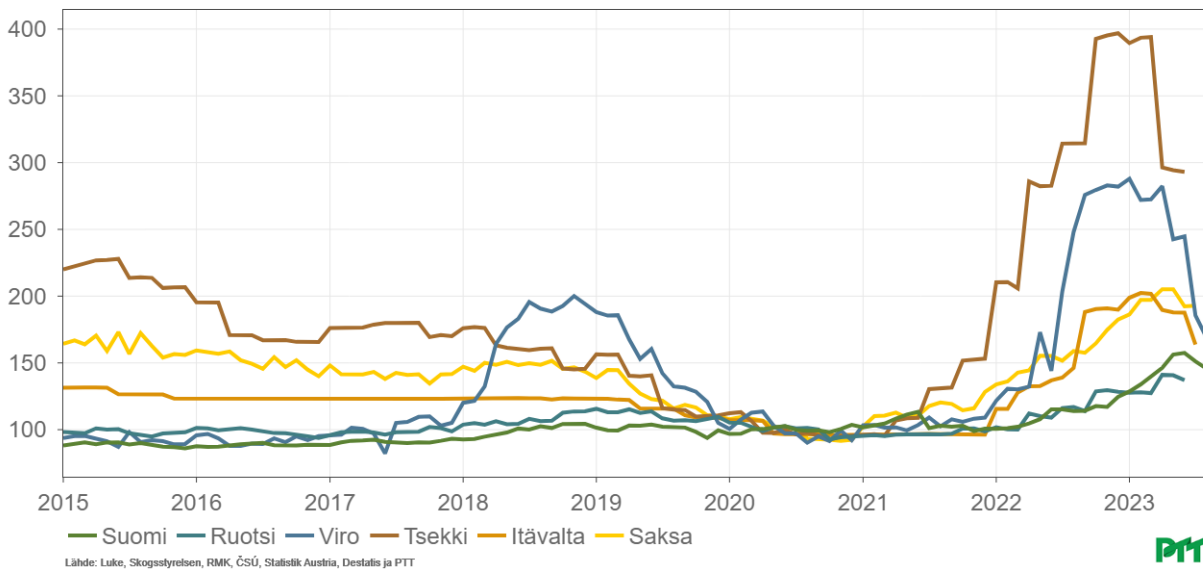
Puunhinnat laskussa ulkomaisilla puumarkkinoilla

Talouden laskusuhdanne ja metsäteollisuuden lopputuotteiden vähentynyt kysyntä on myös Euroopassa vaikuttanut puumarkkinoihin alentuvina tukki- ja kuitupuun hintoina. Puun kysyntä on laskenut, eikä puusta ole enää vastaavaa kilpailua menneeseen talveen verrattuna.

PTT:n seurannassa olevissa Euroopan maissa (Itävalta, Ruotsi, Saksa, Tšekki ja Viro) puutavaralajien nimelliset hinnat alkoivat kevään lopulla selvästi laskea alkuvuoden lukemista. Indekseihin muunnettuna kuitupuun hinnoissa nähtiin jyrkkä nousu viime vuonna Baltiassa ja Keski-Euroopassa, mutta kesään mennessä oli palattu suunnilleen vuoden takaisille tasoille. Hintoja nostivat puun tarjonnan lasku, kun kysyntää riitti ja energian hinnat kohosivat. Tukkipuun hintamuutokset ovat olleet kuitupuuhun verrattuna maltillisempia. Itävallassa ja Tšekissä havutukin hinnat ovat tänä vuonna laskeneet selkeämmin kuin muissa PTT:n seurannassa olevissa maissa. Huomattavin lasku on ollut Itävallassa, jossa tukkipuun tarjontaa ovat lisänneet kesän myrsky- ja hyönteistuhot. Myös Tšekissä ja Virossa tukkien hinnat ovat palautuneet viime vuoden alun tasolle.

Mäntykuitupuun hinnat kansainvälisesti

Indeksi, 2020 = 100

PTT-ennuste – metsäsektori 2023 syksy. Helsinki 2023.

Kirjoittajat: Matti Valonen, Marjo Maidell, Paula Horne, Olli Korhonen ja Maurizio Sajeve

Lisätietoja:

Paperi-, kartonki- ja selluteollisuus: metsäekonomisti Marjo Maidell, p. 040 164 8169

Saha- ja vaneriteollisuus: metsäekonomisti Matti Valonen, p. 040 164 8151

Metsätalous- ja puumarkkinat: tutkimusjohtaja Paula Horne, puh. 040 592 6820

sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@ptt.fi